

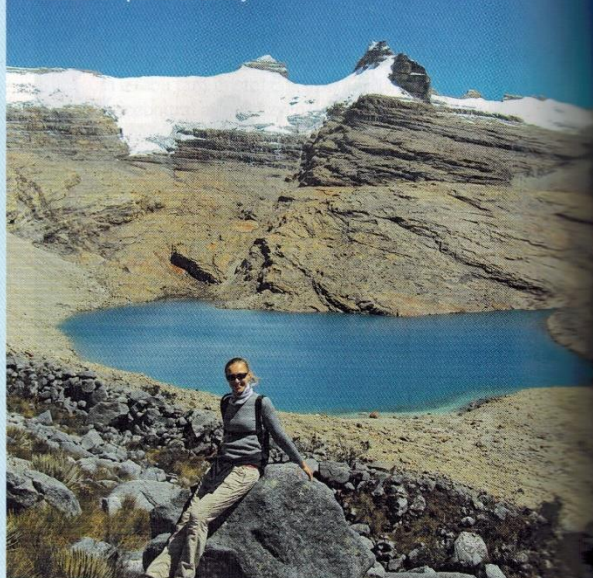
KOLUMBIE

Fantastická krajina a sociální nerovnost

Do Kolumbie poprvé přijela v prosinci 2011 s přítelem, rodákem z Bogoty, kterého poznala v Praze. V hlavním kolumbijském městě žijí už více než deset let. Jak vnímá svůj nový domov, kde má čerstvě i občanství?

Text a foto: **Jana Hudcovská**

V národním parku El Cocuy

Čím se v Kolumbii zabýváte?

Pracuji jako asistentka na ekonomickém oddělení Velvyslanectví České republiky v Bogotě. Snažíme se posílit zatím velmi okrajové vztahy v oblasti obchodu, zaštiťujeme také rozvojovou spolupráci. Dříve jsem měla možnost poznat místní realitu i z jiného úhlu pohledu. V rámci doktorského studia jsem se totiž věnovala kolumbijským vládním programům na pomoc mladým lidem, kteří se v nezletilém věku stali členem některé z kolumbijských ozbrojených skupin. To byla nepopsatelná zkušenost.

Jak se liší mentalita místních od té naší?

Nerada bych zobecňovala, ale celkově jsou místní otevřenější, milejší a přátelštější. Trošku jinak pojmají čas. Zejména v teplých krajích je tak životní tempo pomalejší a dochvilnost není jejich silnou stránkou. Kolumbijci neumějí říkat ne, takže raději cokoli slíbí a pak už o nich třeba neuslyšíte. Dědictvím z dob narkobarona Pabla Escobara je bohužel mentalita rychlých peněz, a to i za cenu nelegálního nebo nemorálního jednání. Místní si také potrpí na sociálně-ekonomické postavení a vzhled. Ostatně Kolumbie je známým centrem plastických operací.

Čím se liší životní styl místních od našeho?

Velké rozdíly jsou mezi městy a venkovem, kde lidé někdy nemají přístup ani k základním službám. Obecně je ale život v Kolumbii mnohem náročnější, je to větší boj. Kolumbijci mají delší pracovní týden, zhruba polovina pracujících není formálně zaměstnaná, tedy například prodává něco na ulici. V osmimilionové Bogotě lidé často dojížděním do práce tráví i čtyři hodiny denně, volného času jim pak už moc nezbyvá. O víkendech se Bogotané setkávají s rodinnými příslušníky, tráví čas doma, případně se vydají do nějakého obchodního centra, parku či na nedělní cyklostezku.

Co vás nejvíc překvapilo, ať už příjemně, nebo nepříjemně?

V Bogotě mě překvapilo, jak jsou některé části města hezky

upravené, s čistými ulicemi, plné zeleně. Jednotlivé ulice jsou označeny čísly, takže orientace ve městě je jednoduchá. Naopak mě zaskočilo, že jsou města rozdělena na šest tzv. *estratos* (vrstev), kdy v „jedničce“ žijí ti nejchudší a v „šestce“ ti nejbohatší. Jedná se o jistý druh solidárního systému, kdy bohatí přeplácejí služby, aby je nejchudší měli zdarma. Tento systém se však přenesl i do sociální stratifikace společnosti. A taky mě udivilo, že se tady občas zatřese země, což v patnáctém patře, kde bydlíme, není úplně příjemný zážitek.

Je něco, s čím jste se tam dodnes nesmířila?

Kolumbie patří k zemím s největší příjmovou a sociální nerovností na světě. Společnost je rozdělená, jednotlivé skupiny obyvatel žijí ve svých bublinách paralelně vedle sebe. Místní se mezi sebou diskriminují kvůli ekonomickým možnostem, původu apod., což mi přijde strašně smutné. Náročná je pro mě také bezpečnostní situace. V řadě venkovských oblastí operují kriminální skupiny, ve větších městech jsou ozbrojená přepadení na denním pořádku. Člověk tak musí přemýšlet, zda vytáhne na ulici telefon nebo jak se za tmy vrátí ze setkání. Těžko se smírju i s bogotskými dopravními zácpami.

Chybí vám z domoviny něco?

V první řadě rodina a nejbližší přátelé. Dále mi chybí svoboda ve smyslu možnosti jít se jen tak projít večer po městě nebo si bez strachu udělat výlet do okolní přírody. Střídání ročních období v Kolumbii, ležící v blízkosti rovníku, nezažijete. A jednou za čas pak dostanu chuť na tvaroh, mák, kyselé zelí nebo chléb. Vše už se dnes sice v Bogotě sehnat dá, není to však lehce dostupné.

Co naopak vnímáte jako lepší než u nás?

Lidé jsou zde milejší, i přes náročné podmínky si nestěžují a pohlízejí na svět optimisticky. Umějí být vděční a radovat se z maličkostí. Navíc se jen tak nevzdávají, hledají způsob, jak se posunout

vpřed. Jsou kreativní, vynalézaví a podnikaví, což bohužel ne vždy využívají správným směrem. Rodiny drží více při sobě, setkávají se a vzájemně si pomáhají. Místní mi přijdou také solidárnější. Ti, co mají sami málo, jsou často ochotní se i o to málo podělit. Navzdory problémům mají Kolumbijci rádi svou vlast a jsou na spoustu věcí hrdí.

Vědí místní o Česku? Jak reagují, když se zmíníte, odkud pocházíte?

Řada lidí, zejména ze střední a vyšší příjmové skupiny, zná Prahu buď osobně, nebo z vyprávění. Starší ročníky si někdy Česko spojí s Československem, automobily Škoda či s fotbalovými legendami. Jiní nás zaměňují za Rusko nebo Jugoslávii, každopádně pro většinu jsme východní Evropa. Pro méně vzdělané Kolumbijce jsme prostě cizinci s tím, že předpokládají, že mluvíme anglicky. Místní obecně k zahraničí vzhlížejí, takže jsme přijímáni pozitivně a s upřímnou zvědavostí, jak to u nás funguje.

Jaké jsou cestovatelské zvyklosti místních? Ať už do zahraničí, nebo v rámci vlastní země?

Hlavní cestovatelskou sezónou je zde konec roku a Svatý týden před Velikonocemi. Bohatší vrstvy tráví dovolenou nejčastěji na Floridě v USA, případně jedou do Evropy, po vlastní zemi moc necestují. Střední vrstvy a ti, co si to mohou finančně dovolit (případně se zadlužit), jezdí na karibské pobřeží Kolumbie. Oblíbené jsou také hotely nebo venkovské haciendy (*fincas*) s bazény v teplých krajích. Na rozdíl od Evropanů Kolumbijci rozhodně nepatří k vášnivým turistům.

Jakých pět míst byste ukázala své nejlepší kamarádce z Česka, která v Kolumbii ještě nebyla?

Těžká otázka. Kolumbie totiž nabízí nespočet nádherných míst. V itineráři by nechyběla Cartagena, koloniální perla severního pobřeží. Východně se nachází národní park Tayrona s písčitými plážemi a bujnou vegetací. V oblasti pěstování kávy ve střední části země je i malebné údolí voskových palem, kterým lze vystoupat třeba až na zasněžený vrchol sopky Tolima. Archeologický park v San Agustínu zase vypovídá o předkolumbovských civilizacích. Možná bychom stihli i přeletět k řece Amazonce a poznat kousíček amazonského pralesa. Svou specifickou atmosféru mají samozřejmě také města Bogotá, koloniální Villa de Leyva nebo Medellín.

Vaše nejoblíbenější místo nebo zážitek?

Téměř 50 km dlouhý výlet do Ztraceného města (Ciudad Perdida) v pohorí Sierra Nevada provází náročný terén, teplo a vysoká vlhkost. Po cestě se však můžete osvěžit v průzračných řekách, míjíte zástupce indiánských komunit v bílých hábitech a třetí den ráno vstoupíte na posvátné území původních civilizací. Krásné vzpomínky mám také na pohorí El Cocuy, kde jsme vystoupali až k hranici sněhu do výšky nad pět tisíc metrů a štědrovečerní večeři vařenou na ohni jedli s místní indiánskou rodinkou.

A oblíbené místní jídlo?

Kolumbijská kuchyně se liší dle regionů. Nejvíce si užívám velkého výběru ovoce a zeleniny. Nepohrdnu ani typickým jídlem *ajíaco* (polévka s kuřecím masem, několika druhy brambor, servírovaná s kusem kukuřice, kapary, smetanou, rýží a avokádem). Kalorickou bombou je *bandeja paisa*, kdy dostanete rýži, mleté maso, fazole, volské oko, klobásku, avokádo a škvarky. Doporučit

můžu i rýžovou směs se zeleninou a masem v banánovém listu (*tamal*) nebo kukuřičné placky se sýrem (*arepa*).

Kterých pět výrazů byste použila pro popis Kolumbie a jejích obyvatel?

Rozmanitost, ale i kontrasty, a to ve všech směrech, od fauny a flóry přes směs různých etnik a kultur až po pestrost hudebních rytmů.

Magický realismus kolumbijského nositele Nobelovy ceny Gabriela Garcíi Márqueze poukazuje na místní realitu jak v pozitivním, tak v negativním smyslu. Věci, které jsou v Kolumbii možné, jen tak někde neuvídíte.

Berraquera, slovo vztahující se k odvaze, schopnosti překonat životní těžkosti, najít řešení, mít dostatek síly a vytrvalosti.

Srdčnost a přívětivost místních, kteří vás vítají s úsměvem a zároveň nejsou nijak vlezlí.

Násilí, které je často přijímáno jako něco běžného, normálního. Kolumbie stále patří k zemím s největším počtem vražd na obyvatele na světě. ■

Kolumbie Jany Hudcovské

V Kolumbii najdete spoustu krásných, ale i náročných věcí. Je to země milých a přátelských lidí, kteří inspirojí schopností čelit těžkým dobám a neztrácejí při tom radost ze života. Okouzlí vás jedinečnými přírodními scenériemi, které se mění v závislosti na nadmořské výšce, od pláží, pralesů protkaných mohutnými řekami přes zelená údolí a planiny, ale také polopouštní oblasti, až po mlžné lesy a věčně zasněžené vrcholky hor. Mísí se zde původní indiánské kultury s dědictvím potomků afrických otroků i evropských dobyvatelů. Zároveň se země potýká s hlubokými sociálními a ekonomickými problémy. Obrovské rozdíly mezi úzkou skupinou bohatých a většinou chudými obyvateli, korupce, beztréstnost, neefektivita různých úřadů a institucí, vnímaná nespravedlnost a nedostatek příležitostí zvyšují všeobecnou frustraci. Kvalitu života negativně ovlivňuje také stále komplikovaná bezpečnostní situace, v poslední době umocněná pandemií a velkým počtem migrantů z Venezuely. Cestovatelé s otevřenou myslí, kteří mají rádi dobrodružství, umějí španělsky a jsou i dostatečně obezřetní, si Kolumbii bezpochyby zamilují. Dlouhodobý život v zemi ale přece jen vyžaduje notnou dávku nadhledu, trpělivosti a pochopení pro jiný způsob myšlení.

